

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ¹

Европейската комисия, наричана по-долу за краткост **“КОМИСИЯТА”**, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу **“ОБЩНОСТТА”**,

от една страна и

Правителството на Република България, наричано по-надолу **“ПОЛУЧАТЕЛ”**,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката, спомената в чл.1 по-долу, ще бъде изпълнявана и финансирана с бюджетни средства на ОБЩНОСТТА в съответствие с условията, предвидени в този Меморандум. Техническата, правната и административна рамка, в която мярката, посочена в чл.1 по-долу ще бъде изпълнявана, е описана в “Общите условия”, приложени към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и СТРАНАТА-ПОЛУЧАТЕЛ, и допълнена от разпоредбите на този Меморандум и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1 – ЕСТЕСТВО И ПРЕДМЕТ

Като част от програмата си за помощи ОБЩНОСТТА ще подпомогне финансирането на следната МЯРКА:

Номер на програмата:

BG 2004/016-786

Заглавие:

Програма ФАР за трансгранично сътрудничество между България и Македония за 2004 г.

Срок на действие:

до 30 ноември 2006 г.

ЧЛЕН 2 – АНГАЖИМЕНТ НА ОБЩНОСТТА

Финансовото участие на ОБЩНОСТТА се определя на максимум **2 млн. евро**, наричано по-долу за краткост **“ПОМОЩ НА ЕО (Европейската общност)”**.

ЧЛЕН 3 – ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

За настоящата МЯРКА, ПОМОЩТА НА ЕО ще бъде валидна за договаряне **до 30 ноември 2006 г.** при условията на този Меморандум. Всички договори следва да бъдат подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА НА ЕО, която не е договорена, няма да бъде предоставена.

¹ Структурата на Финансовия меморандум е както следва: 1. заглавни страници, където се споменават съответната държава, сума и отговорна институция; 2. Рамково споразумение, включително Приложение А и Б, Приложение В – Специални условия (текстът на приетото Финансово предложение, който започва с Описание и цели и по-нататък), и Приложение Г – “Прозрачност и публичност”.

Крайният срок за усвояване на ПОМОЩТА е **30 ноември 2007 г.** КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши съответно удължаване на периода за договаряне или срока за извършване на разплащанията, при условие че това е поискано своевременно и е аргументирано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Този Меморандум престава да бъде в сила с изтичането на срока за разплащане на ПОМОЩТА. Всички средства, които не са изразходвани, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 – АДРЕСИ

Кореспонденцията, свързана с изпълнението на МЯРКАТА, в която се посочва номера и наименованието на МЯРКАТА, трябва да се изпраща на следните адреси:

За ОБЩНОСТТА:

Делегация на Европейската комисия в България
ул. “Московска” № 9
п.к. 668
1000 София
България
Тел.: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

г-н Милен Велчев
Министър на финансите
ул. “Раковски” № 102
1040 София
България

ЧЛЕН 5 – БРОЙ ОРИГИНАЛНИ КОПИЯ

Този Меморандум е съставен в два еднакви екземпляра на английски език.

ЧЛЕН 6 – ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Този Меморандум влиза в сила на датата, на която бъде подписан и от двете страни. Никакви разходи, направени преди тази дата, няма да се покриват от ПОМОЩТА НА ЕО.

Приложенията са неразделна част от този Меморандум.

Изготвен в

Изготвен в

Дата

Дата

За ПОЛУЧАТЕЛЯ

За ОБЩНОСТТА

.....
.....

.....
.....

Приложения:

1. Рамково споразумение (с неговите Приложения А и Б)
2. Специални условия (Приложение В)
3. Прозрачност и публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ “В” КЪМ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ

СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

1. ОБЩИ ЦЕЛИ, ОПИСАНИЕ И УСЛОВИЯ

1.1. Общи цели на програмата

- Ефективност и сигурност на границите;
- Подобряване на устойчивото социално-икономическо развитие;
- Съвместни действия за посрещане на общи предизвикателства;
- Подкрепа за трансграничното сближаване.

1.2. Специфични цели на проектите

- Опазване на околната среда и културните богатства, насърчавайки устойчиво развитие;
- Стимулиране на **регионално сътрудничество** и изграждане на **капацитет на местно ниво**;
- Подпомагане на **трансграничното сътрудничество** в областта на информацията, културния обмен, туризма, околната среда чрез изпълнението на Съвместен фонд за малки проекти.

1.3. Описание на програмата

Програмата за 2004 г. беше изработена на базата на съвместно дефинирани проекти от страните партньори и одобрени на заседанието на Съвместния комитет за сътрудничество в София на 13 юли 2004 г.

СПД Приоритети 1&2 – Устойчиво териториално развитие на трансграничния регион и подобряване на трансграничното сътрудничество между обществените институции и бизнеса

ФАР BG-2004/016-786.01: Грантова схема за опазване на околната среда и културното наследство и за сътрудничество между обществените институции на регионално/местно ниво (1.5 млн. евро)

Граничната зона между Република България и Република Македония е еднородна от гледна точка на природа, география и околна среда, а също така съществуват известни прилики и от икономическа и културна гледна точка.

Общото ниво на замърсяване на околната среда в областта е сравнително ниско и от двете страни на границата, което се дължи частично и на намаленото производство на тежката промишленост в региона, който е известен както с благоприятната, разнообразна и добре запазена природа, така и с историческото си и културно наследство. В този контекст съществуващият потенциал и ресурси не се оползотворяват на задоволително ниво. Осъществяването на дейности, насочени към опазване на био-разнообразието и културното наследство, ще има пряко въздействие върху икономическото развитие в

региона. Обединяването на общите интереси в единни и всеобхватни планове за управление, интегрирайки целите за опазване на природата в устойчивото местно социално-икономическо развитие и в плановете и програмите за опазване на околната среда, като се постигнат осезаеми за хората резултати, е едно от най-големите предизвикателства, които стоят пред съвместното управление на природните и културни забележителности в региона. Към настоящия момент България и Македония трупат опит в областта на съвместното интегрирано управление на такива инициативи, което ще допринесе за благополучието, както на хората, така и на природата в региона.

Целта на настоящата грантова схема е да подпомогне дейности, насочени към поставяне на основите за подобряване на природното/културното управление и бъдещи инвестиционни дейности в тези области чрез мерки за институционално изграждане за подготовка на проекти и възприемане на подхода на широко участие в процеса на вземане на решения.

Следните дейности ще се финансират в рамките на грантовата схема (*подробен списък допустими дейности ще бъде разработен като част от Насоките за кандидатстване, където ще се разпишат и всички правила във връзка с управлението на грантовата схема*)

А. Инвестиционен компонент:

- Опазване и осигуряване на достъп до обекти от природното и културно наследство;
- Развитие на подходящи и устойчиви форми на туризъм във връзка с природното и културно наследство;
- Развитие и увеличаване на компетенциите в областта на предотвратяване на природни бедствия;
- *Развитие на системи за ефективен мониторинг на качеството на въздуха, водата и почвата;*
- Изработване и внедряване на политики за възстановяеми енергоизточници;
- *Предпроектни проучвания за бъдещи инвестиционни дейности (анализ на околната среда, енергийните ресурси, технически изследвания, концепции и др.)*

В. Компонент за институционално изграждане

- Обмен на ноу-хау и интегриране на институционалния опит в специфични области от взаимен интерес (напр. доближаване до изискванията на ЕС);
- Разработване на стратегии, програми и проекти, свързани с трансграничното териториално и регионално развитие

- Разработване и използване на устойчиви трансгранични информационни системи (бази данни, географски информационни системи и др.)
- Съвместни изследователски проекти, проучвания, концепции, информационни кампании и обучения, свързани с опазването на природното и културно наследство и развитието на подходящи форми за икономически дейности;

Потенциални кандидати

Потенциалните кандидати по грантовата схема могат да са национални и местни власти и организации, работещи в областта на опазване на природата, агенции за регионално развитие, туристически и културни организации и асоциации.

СПД Приоритет 3 – Мерки “хора за хора”

ФАР BG-2004/016-786.02: Мерки “хора за хора” (0.4 млн. евро)

Мерките “хора за хора” са насочени към подкрепата за изграждане и развиване на устойчиви мрежи за сътрудничество между местните и регионални организации с цел повишаване капацитета на човешките ресурси и институционалните възможности за сътрудничество и участие в бъдещи програми за развитие.

СФМП подпомага създаването и развитието на мрежи за сътрудничество между двете страни на границата и изграждането на връзки между тези и по-широките мрежи на ЕС. СФМП ще подпомогне малки по мащаб, неинвестиционни трансгранични дейности. Фондът ще финансира избрани малки проекти от типа “хора за хора”. Грантове ще бъдат предоставяни само на проекти, чиито непосредствени цели нямат търговски характер и не целят печалба. Ще бъдат насърчавани съвместни проекти и най-вече тези, съфинансирани съвместно от българските и македонски партньори. В поканата за участие ще бъдат посочени следните приоритетни сфери:

- Развитие или създаване на съоръжения и ресурси за подобряване на потока от информация и комуникации между граничните региони;
- Културен обмен;
- Развитие или създаване на местна заетост, обучение и образователни инициативи между граничните региони.

Кандидатите по проекта в много случаи ще имат нужда от сериозна помощ за развитие. Обучение и информационни семинари могат да се организират, за да се осведомят и подготвят потенциални участници, осигурявайки по този начин прозрачност и стимулирайки представянето на качествени проекти. Съвместният технически секретариат също ще оказва съдействие на кандидатите при подготовката на техните проектни предложения.

Необходимо е съфинансиране и то ще бъде един от критериите за допустимост на проектите. Минималното съфинансиране трябва да бъде 10 % от стойността

на всеки малък, неинвестиционен проект. Проекти, вече частично финансирани от друга програма на ЕС, не могат да получават помощ по тази програма ФАР.

СПД хоризонтална мярка – техническа помощ

ФАР BG-2004/016-786.03: Техническа помощ (0.1 млн. евро)

Техническата помощ ще бъде използвана за осигуряване на ефикасно, ефективно и прозрачно управление и изпълнение на програмата “Добросъседство”. Плавното и ефикасно администриране на програмата основно зависи, освен всичко друго и от капацитета за правилно провеждане на съответните процедури. Малък процент от средствата по програмата (както ФАР-ТГС, така и КАРДС) ще бъдат предвидени за ефективното ѝ изпълнение. Средствата за техническа помощ ще допринесат за:

(а) **управление и изпълнение на програмата.** Средствата ще подпомогнат управленските структури на програмата (Съвместен комитет за сътрудничество, Съвместен управляващ комитет и Съвместен технически секретариат) в изпълнение на техните задачи (напр. административни разходи за съвместните комитети, други административни разходи свързани със съвместната оценка, наблюдение и контрол и т.н.). Средствата за техническа помощ, в частност ще покрият оперативните разходи на Съвместния технически секретариат, който ще се намира в българската страна на границата и ще е съставен от персонал от двете страни.

(б) публичност и оценка на програмата, подготовка на проекти. Средствата ще допринесат за повишаване на информираността на потенциалните местни бенефициенти, за укрепване техния капацитет за подготовка на проекти, както и за осигуряване на публичност на преследваните цели и постигнатите резултати посредством програмата.

1.4. Извлечени поуки

Опитът с изпълнението на Програма ФАР-ТГС в предишните години и оценката са довели до няколко общи поуки. Те са отразени в изготвянето и изпълнението на Програмата ФАР за трансгранично сътрудничество България – Македония за 2004 г. Най-важните поуки се отнасят до ограниченията върху българския административен капацитет, по-конкретно в министерството, действащо като Изпълнителна агенция. Средно и дългосрочни усилия за засилване на този капацитет са вече в ход и са допълнени чрез ФАР 2004, но междуременно са предприети и допълнителни мерки. Те включват подпомагане на хоризонталната реформа в публичната администрация, ограничаване на броя на грантовите схеми, тъй като те внасят допълнителна тежест за административния капацитет и избягване на сложни многоетапни договаряния. Друга ключова поука е, че успехът на проектите по ФАР, особено за институционално изграждане, зависи от приемствеността при служителите на високите нива и при тези на оперативно ниво. В допълнение на условията при договорите по проектите, този въпрос е разглеждан и в контекста на реформата и засилването на публичния сектор, например чрез разработване на договори за държавни

служители и условия за избягване на политически мотивирани смени на служители.

По-конкретни поуки, свързани с отделни сектори, са взети предвид в документите на отделните проекти.

1.5. Общи програмни условия

Преди подписването на Финансовия меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да докаже на Комисията, че е предприел съответните стъпки за осигуряване на подходящ персонал в Националния фонд, Централното звено за финансиране и договаряне, други изпълнителни агенции и звена по управление на проектите, които участват в осъществяването на тази програма.

Всеки проект, включващ доставката на оборудване и строителни работи, изисква национално съфинансиране, както е посочено в съответния проектен фиш. Ако общата стойност на това оборудване или строителни работи е по-малка от предвидената във фиша сума, стойността на помощта по ФАР ще бъде намалена, за да се запазят непроменени съответните пропорции между финансирането по ФАР и националното съфинансиране, посочени във фиша. Ако общата стойност е по-голяма от сумата, предвидена във фиша, допълнителното финансиране трябва да бъде осигурено чрез допълнително национално съфинансиране.

Преди подписването на Финансовия меморандум между Комисията и Правителството на България, Националният координатор на помощта трябва да докаже на Комисията, че под-проектите за побратимяване, заданията и техническите спецификации са правилно подготвени и позволяват всеки проект да стартира незабавно.

Всички инвестиционни проекти, за които, според правилата изложени в Директива 85/337/СЕЕ, изм. с Директива 97/11, се изисква ОВОС, подлежат на такава оценка. Ако Директивата все още не е напълно транспонирана, процедурата трябва да е подобна на описаната такава в горепосочената Директива.

Всички инвестиционни проекти трябва да се изпълняват според съответното екологично законодателство на Общността. Проектните фишове трябва да съдържат специални клаузи за спазване на съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда според типа дейност, която ще се извършва по проекта. Други специфични условия са описани във всеки проектен фиш.

2. БЮДЖЕТ

2.1. Финансова таблица

2004 Програма ФАР за трансгранично сътрудничество Република България – Република Македония (М€)

Цел	Бюджет по ФАР			МФИ	Общо
	Институци онално изграждане	Инвестиции	Общо ФАР		
Грантова схема за опазване на околната среда и културното наследство и за сътрудничество между обществените институции на регионално/местно ниво	0.6	0.9	1.5	0	1.5
“Хора за хора”	0.4		0.4	0	0.4
Техническа помощ	0.1		0.1	0	0.1
ОБЩО	1.1	0.9	2.0	0	2.0

(Разпределението на стойностите по бюджетни линии е индикативно в границите по чл. 5 от МР за създаване на НФ)

2.2. Принципи на съфинансиране

В съответствие с Насоките по програма ФАР всички инвестиционни проекти, подкрепяни от ФАР, трябва да получават съфинансиране от националния бюджет.

Подкрепата от Общността може да обхваща до 75 % от общите допустими обществени разходи. Данъците не са елемент, допустим за съфинансиране.

Съфинансирането за проекти за институционално изграждане се осигурява от страната-бенефициент, която поема определени инфраструктурни и оперативни разходи, чрез финансиране на човешки и други ресурси, необходими за ефективното усвояване на средствата по ФАР.

3. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ АГЕНЦИИ

Изпълнителна агенция, която ще отговаря за програмите за трансгранично сътрудничество, е Изпълнителна агенцията ФАР-ТГС в Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

4. МЕРКИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

4.1. Метод на изпълнение

Изпълнението на програмата ще следва чл. 53 (1) b (втора алтернатива) от Финансовия регламент².

Страната бенефициент ще осигури условията, както са описани в чл. 164 (1) (a) - (e) от Финансовия регламент, да бъдат трайно изпълнени. Комисията си запазва правото да предприеме необходими мерки, включително спиране на помощта, ако прецени, че условията не се спазват.

Преди акредитацията на Изпълнителните агенции предвидена в чл. 12 (2) от Регламент 1266/1999³, изборът на проекти, провеждането на търгове и договарянето на средства от страната-бенефициент ще бъдат обект на предварително одобрение от страна на Комисията.

Изпълнението на Програма “Добросъседство” ще следва Ръководство за изпълнение по ФАР-ТГС/ТАЦИС и ФАР-ТГС/КАРДС границите, публикувана от Комисията на 15 юли 2004 г.

4.2. Тръжни процедури

Тръжните процедури ще следват правилата в Част 2, раздел V от Финансовия регламент и част 5 от Правилата за изпълнение⁴, както и Решение на Комисията SEC (2003) 387/2⁵.

Договарящите институции следва също така да спазват процедурните насоки и стандартните бланки и модели, заложи в “Практическото ръководство за договорните процедури, финансирани от общия бюджет на ЕК в контекста на външната помощ”, както е публикуван на Интернет-страницата на EuropeAid⁶ към датата на старта на съответната тръжна процедура

В съответствие на чл. 164 от Финансовия регламент, Комисията може да предостави на договарящите институции отговорности, свързани с децентрализирано управление на тръжните процедури в съответствие с процедури и насоки, които транспонират директиви за обществени поръчки на Европейския съюз.

4.3. Принципи на тръжни процедури за грантови схеми

За грантови схеми в областта на Икономическото и социално сближаване точните правила за изпълнението ще бъдат определени в съответните проектни фишове съгласно следните принципи:

Процедурите и форматите, които ще се използват при прилагането на схемите и възлагането на договорите, ще следват разпоредбите на правилата за Външна

² Регламент на Съвета (ЕС, Euratom) 1605/2002 от 25 юни 2002; OJ L 248; 16.9.2002; стр.1

³ Регламент на Съвета (ЕС) 1266/1999 от 21 юни 1999; OJ L 161; 26.6.1999; стр. 68

⁴ Регламент на Комисията (ЕС, Euratom) 2342/2002 от 23 декември 2002; OJ L 357; 31.12.2002; стр. 1

⁵ Решение на Комисията SEC (2003) 387/2 за общите условия за договори за услуги, доставки и строителство финансирани от общия бюджет на ЕС в процеса на сътрудничество с трети страни, приет на 25 март 2003 г.

⁶ Настоящ адрес: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

помощ на ЕК. По-конкретно, ще бъде отделено необходимото внимание на процеса на подбор на печеливши проекти. Освен в случаите, когато разпоредбите на Ръководството за изпълнение на Програма “Добросъседство” определят друго, отделните грантове ще се отпускат в съответствие с правилата в глава 6 от Практическото ръководство, следвайки принципите на децентрализирано управление на Програма ФАР. Предварително одобрение на Делегацията на Европейската комисия в София ще е задължително преди акредитацията по Разширената децентрализирана система за изпълнение.

Компетентният Ръководител на програма, която се финансира по грантова схема, трябва да запази своите отговорности по договарянето и финансирането при изпълнението на схемите. В частност, Ръководителят на програма трябва официално да одобри обявата за участие в конкурс, апликационни форми, критерии за оценка, както и процеса на подбор и резултатите. Ръководителят на програма трябва също да подпише грантовите договори с бенефициентите и да осигури адекватно наблюдение и финансов контрол под своя отговорност. С тази уговорка, управлението на схемите може да бъде децентрализирано от Ръководителя на програма и предоставено на подходящи звена на секторно или регионално ниво.

Осъществяването на избраните проекти чрез извършване на строителни работи, доставки и услуги, които ще се превъзлагат от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове, ще бъдат обект на тържните правила на ЕК за Външна помощ към момента на изпълнението на гранта. Делегацията на Европейската комисия, след положителна оценка на капацитета на Изпълнителната агенция да управлява схемите финансово и административно по един добър и ефикасен начин⁷, може да отмени предварителното одобряване върху процеса на превъзлагане от страна на получателите на индивидуални грантове. Детайлни правила за ролята на Делегацията в горепосочения етап от договаряне на средствата ще се конкретизират по подходящ начин, чрез кореспонденция между Делегацията и националните власти, веднага след реализирането на горепосочената оценка.

Грантовите схеми не трябва да включват проекти, за които приносът на ФАР е по-малко от 50 000 евро (освен за Фонда за малки проекти, вж. долу) и повече от 2 млн. евро. Тази долна граница може да бъде отменена в резултат на гореспоменатата оценка на капацитета на ИА да дава гаранции за правилно финансово управление. Долната граница не се прилага в случаите на НПО. Финансовите ангажименти по отношение на ФАР ще се изпълняват от датата на подписване на грантовите договори от компетентния Ръководител на програма. Проектите трябва да бъдат напълно изпълнени преди изтичане на крайните срокове на съответния Финансов меморандум.

4.4. Принципи за изпълнение на проекти за “Побратимяване”

Не е приложимо

⁷ Виж част 11 и Приложение 4 от Наръчника за програмиране по ФАР 2004 г.

4.5. Принципи за Фонд за малки проекти за ТГС

Фондът за малки проекти за ТГС финансира проекти с бюджет по ФАР под 50 000 евро (финансиране по ФАР). Той не включва материални инвестиции, освен малки инфраструктури, които не генерират значителни приходи.

5. УПРАВЛЕНИЕ НА ПОМОЩТА

5.1. Управление на проектите

5.1.1. Отговорности

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълна отговорност за програмирането и мониторинга на програмите по ФАР.

Националният координатор на помощта и Националният ръководител носят обща отговорност за координацията между ФАР (включително ФАР/ТГС), ИСПА и САПАРД, както и Структурните и Кохезионния фонд.

Националният ръководител (НР) и Ръководителите на програми (РП) трябва да направят необходимото, така че програмите да се изпълняват съгласно процедурите, заложи в инструкциите на Комисията. Същите следва също така да осигурят всички необходими договори за изпълнение на Финансовия меморандум да са сключени в съответствие с правилата и стандартните документи за Външна помощ, които са в сила по време на изпълнението на проектите, както и в съответствие с правилата на Европейския съюз относно държавните помощи.

5.1.2. Размери на проектите

Никой проект няма да има стойност, по-голяма от 2 млн. евро, тъй като стойността на цялата програма се равнява на 2 млн. евро.

5.1.3. Краен срок за сключване и изпълнение на договорите; краен срок за програмиране

- (1) Всички договори трябва да се сключат до 30 ноември 2006 г.
- (2) Изпълнението на всички договори трябва да приключи до 30 ноември 2007 г.
- (3) При децентрализираната система за изпълнение пълното тръжно досие трябва да бъде предадено в Делегацията за одобрение не по-късно от 31 май 2006 г. В случай на неспазване на срока, страната-бенефициент докладва на СКН, който може да препоръча реалокация на средства в съответствие с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд.

5.1.4. Оценка на въздействието върху околната среда и опазване на природата

Процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, както е заложено в ЕІА-директива⁸, са напълно приложими за всички инвестиционни проекти, изпълнявани по програма ФАР. Ако ЕІА-директивата все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни на тези, установени в горепосочената директива. Ако един проект попада в рамките на анекс 1 или анекс 2 на ЕІА-директивата, провеждането на процедура в съответствие с Директивата трябва да бъде документирано⁹.

Ако съществува вероятност изпълнението на проекта да окаже въздействие върху природен резерват, трябва да бъде извършена и документирана¹⁰ подходяща оценка според чл. 6 от Директивата за хабитатите.

Всички инвестиционни проекти трябва да бъдат изпълнени в съответствие с действащото екологично законодателство. Проектните фишове трябва да съдържат специфични клаузи за съответствие с европейско законодателство в областта на околната среда, според вида дейност, която се провежда в рамките на всеки инвестиционен проект.

5.2. Финансово управление

5.2.1. Принципи и отговорности

Националният Фонд (НФ) в Министерството на финансите, ръководен от Националния ръководител ще упражнява надзор върху финансовото управление на Програмата и ще бъде отговорен за докладване пред Европейската комисия. Националният ръководител носи пълна отговорност за финансовото управление и финансовата отчетност на средствата по ФАР до приключване на Програмата. Националният ръководител трябва да гарантира, че правилата, регламентите и процедурите на ФАР, отнасящи се за докладване и финансово управление се спазват и че е налице функционираща информационна система за проектите. Комисията ще преведе средства на Националния Фонд в съответствие с Меморандума за разбирателство, подписан между Комисията и Правителството на България през декември 1998 г.

Средствата ще бъдат прехвърлени след искане от страна на Националния ръководител в отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и обслужвана от Националния Фонд в Централната банка или в гарантирана от Правителството банкова сметка. По принцип всички банкови сметки носят лихва. Лихвата се ре-инвестира в програмата.

5.2.2. Трансфер на средства към Национален фонд

⁸ DIR 85/337/ЕЕС; OJ L 175/40; 5.7.1985; изменена

⁹ в Анекс ЕІА към съответния инвестиционен проектен фиш

¹⁰ в Анекс за съхраняване на природата към съответния инвестиционен проектен фиш

Първо плащане¹¹ до 20 % от средствата, които ще се управляват на местно ниво¹², ще бъдат преведени на Националния Фонд, след подписването на Финансовия меморандум и Финансовите споразумения между Националния Фонд и Изпълнителната агенция в МРРБ. Освен това, Националният ръководител трябва да предостави на Комисията списък с назначените Ръководители на програма, както и описание на съществуващата система, наблюдайки на потока от информация между Националния Фонд и Изпълнителната агенция и начина, по който ще се осъществят плащанията между тях.

Две допълнителни плащания¹³ ще бъдат извършени в размер до 30 % от средствата, които ще се управляват на местно ниво¹⁴. Второто плащане ще бъде задействано, когато 5 % от бюджета¹⁵ са вече изплатени от Изпълнителните агенции и Централното звено за финансиране и договаряне. Третото плащане може да бъде поискано, когато 35 %¹⁶ от целия бюджет са вече изплатени.

Последното четвърто плащане ще бъде осъществено, когато 70 % от целия бюджет¹⁷ са вече изплатени и всички договори са сключени.

По изключение, Националният ръководител може да поиска по-голям от съгласувания процент на средствата, когато това може да бъде обосновано от прогнозен паричен поток, който да показва, че предвиденият паричен поток за периода ще надхвърли прогнозирания процент. В случаите, когато общата сума от средствата депозирани в Националния фонд, Изпълнителните агенции и Централното звено за финансиране и договориране превишават 15% от общия бюджет на програмата, Комисията може по изключение да отпусне плащане, ако Националният ръководител предостави доказателства, че договорните задължения не могат да бъдат изпълнени без това плащане.

5.2.3. Трансфер на средства от Национален фонд към Изпълнителните агенции

Националният фонд ще превежда средства на Изпълнителните агенции, включително и на Централното звено за финансиране и договаряне в съответствие с Финансовите споразумения, подписани между Националния фонд и Изпълнителните агенции и Централното звено за финансиране и договаряне. Банкови сметки за под-програми ще бъдат открити на името на съответната Изпълнителна агенция/Централното звено за финансиране и договаряне, отговорни за финансовото управление на под-програмата във връзка с чл. 13 от Меморандума за разбирателство за създаването на Национален фонд.

¹¹ Представява предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

¹² Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹³ Представяват предварително финансиране, както е указано в чл 105 (1) в Правилата за изпълнение на Финансовия регламент

¹⁴ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁵ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁶ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

¹⁷ Изключват се сумите предвидени за Програми на Общността

Доколкото Програмата следва децентрализираната система за изпълнение всяко отделно Финансово споразумение трябва да бъде парафирано предварително от Европейската Комисия. Когато Националният фонд е сам по себе си и разплащателен орган за Изпълнителната агенция и Централното звено за финансиране и договаряне, няма да има преводи на фондове от Националния фонд до Изпълнителната агенция/Централното звено за финансиране и договаряне. Всяка от Изпълнителните агенция и Централното звено за финансиране и договаряне трябва да бъдат управлявана от Ръководител програма (РП), назначен от Националния ръководител, след консултация с НКП. РП ще бъде отговорен за всички операции, проведени от съответната Изпълнителна агенция/Централното звено за финансиране и договаряне.

5.2.4. Трансфер на средства към НФ за участие в Агенции и Програми на Общността

Не е приложимо

5.2.5. Плащания на други международни организации в случаите на съвместно управление или пряко финансиране

Не е приложимо

5.2.6. Плащания в случаите на клаузи за задържане на средства

При тези договори, които съдържат клаузи за задържане на средства (напр. за гаранционен период) по договора, общата сума от средствата по договорите (както е изчислена от Ръководителя на програма и установена от Комисията) ще се изплаща на Изпълнителната агенция преди крайния срок за приключване на програмата. Изпълнителната агенция поема пълна отговорност за депозиране на средствата преди последното плащане, както и за гарантиране, че средствата ще бъдат използвани за плащания свързани с клаузите по договора по предназначение свързано с клаузи за задържане на средства по договора.

Изпълнителната агенция допълнително поема пълна отговорност спрямо изпълнителите, че ще изпълни задълженията, свързани с клаузите за задържане на средства. Средствата, които не са изплатени на изпълнителите след извършване на окончателните плащания, ще бъдат върнати обратно на Комисията.

5.2.7. Приключване на плащанията и осчетоводяване

Не по-късно от 8 месеца след приключване на изпълнението на договорите, Националният фонд представя окончателна декларация за изразходваните средства и атестация относно редовността, точността и истинността на преведените плащания. Крайният заверен разход трябва на този етап да съответства на първоначалната сума по договора, намалена с удържките и спестяванията, съгласувани с изпълнителя в процеса на изпълнение на договора. Това също трябва да изравни направени плащания плюс всякакви висящи суми, по сметката за задържани средства.

Ако плащанията, получени от Комисията надхвърлят крайния заверен разход, Националният фонд връща на Комисията надвишаването на сумата при предаването на окончателната декларация за изразходваните средства. Ако има

висящи плащания (с изключение на средства по клаузите за задържане на средства по договора), НФ трябва да обоснове и прогнозира финализирането на плащанията. НФ докладва на тримесечие за средствата по клаузите за задържане на средства и на висящите плащания. Ако те не са изплатени на изпълнителя, се връщат на Комисията.

След оценка на окончателната декларация, Комисията преценява дали да изключи някой разход от плащанията на ЕС, ако той не е съобразен с правилата на ЕС.

Резултатите от проверките на Комисията и нейните заключения относно това дали да се изключат плащания се съобщават в писмен вид на НФ, който има един месец срок да отговори също в писмена форма.

Ако не се стигне до съгласие в едномесечен срок от получаването на отговора на НФ, Комисията решава и установява плащанията, които следва да бъдат изключени, вземайки под внимание най-вече установената степен на несъобразност, естеството и сериозността на нарушението, както и финансовите щети, претърпени от Комисията.

Следвайки взетото решение за плащанията, които следва да бъдат изключени, недопустимият разход се възстановява, без това да се отрази на мерките спрямо нарушенията и последващите финансови компенсации в съответствие с правилата на ЕС.

6. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Мониторинг на средствата по Програма “Добросъседство” ще се осъществява на ниво проект от Договарящите институции в двете страни.

Въпреки това, тъй като Програма “Добросъседство” е съвместна програма за сътрудничество, максимални усилия трябва да се насочат към докладване на напредъка на цялата програма. Понеже по проектите ще се изготвят, колкото е възможно повече индивидуални доклади за напредъка, включително за изразходването на средства по ФАР-ТГС и КАРДС, Съвместният комитет за сътрудничество по Програма “Добросъседство” трябва да разполага с цялата необходима информация за да докладва пълно на Комисията на годишна база.

Съвместен доклад за напредъка трябва да се изготви, включвайки дейностите и по ФАР-ТГС и по КАРДС, и да се представя годишно на Комисията. Докладът трябва да бъде изготвен на английски език. Докладът трябва да е на разположение на всички заинтересовани страни.

При оценката максимални усилия трябва да се направят за оценяване на всички елементи от програмата (ФАР-ТГС и КАРДС).

На национално ниво (България), изпълнението на проектите ще бъде наблюдавано от Съвместен Комитет за Наблюдение (СКН). Той включва Националния Ръководител (НР), Националния координатор на помощта (НКП) и службите на Комисията. СКН ще провежда срещи поне веднъж годишно, за да прави преглед на всички програми, финансирани от ФАР, с оглед проследяване на тяхното развитие за постигане на целите, залегнали във Финансовия меморандум и Партньорството за присъединяване. СКН може да препоръча смяна на приоритетите и/или преразпределение на средствата по ФАР. Освен

това, СКН ще прави преглед веднъж годишно на напредъка на всички програми, подкрепяни чрез пред-присъединителни инструменти на ЕС (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За Програма ФАР, СКН ще бъде подпомаган от Секторни под-комитети за наблюдение (СПКН), които ще включват Националния координатор на помощта, Ръководителят програма за всяка Изпълнителна агенция (и където е приложимо - за Централното звено за финансиране и договаряне) и службите на Комисията. СПКН ще прави детайлен преглед на напредъка на всяка програма, включително нейните компоненти и договори, събрани от СКН в подходящи сектори за наблюдение. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни доклади за наблюдение, изготвяни от Изпълнителната агенция и междинни оценки, изготвени от независими оценители. СПКН ще представя препоръки върху аспекти на управлението и изготвянето на проекти, осигурявайки тяхното изпълнение. СПКН ще докладва на СКН, на който ще предоставя цялостни, подробни доклади за всички програми, финансирани по ФАР в съответния сектор.

Службите на Комисията ще осигурят изготвянето на последваща оценка след приключване на програмата.

7. ОДИТ, ФИНАНСОВ КОНТРОЛ, МЕРКИ ПРОТИВ ИЗМАМИ, ПРЕВАНТИВНИ И КОРЕКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ

7.1. Супервизия и финансов контрол от страна на Комисията и Европейската сметна палата

Всички финансови меморандуми, както и произтичащите договори са предмет на надзор и финансов контрол от Комисията (включително и от Европейския офис за борба с измамите) и одити от Европейската сметна палата. Доколкото Разширената децентрализирана система за изпълнение все още не е налице в изпълнителните агенции на страната-бенефициент, са включени мерки, като предварителна проверка на търговете и договарянето от страна на делегацията в страната-бенефициент.

За осигуряване на ефективна защита на финансовите интереси на Общността, Комисията (включително и Европейския офис за борба с измамите) може да проведе проверки на място и инспекции съгласно процедурите, предвидени в Регламент 2185/96¹⁸ на Общността (Евроатом, ЕС).

Гореописаните проверки и одити са приложими спрямо всички изпълнители и подизпълнители, които са получили средства на Общността.

Без да се намаляват отговорностите на Комисията и Сметната палата на ЕС¹⁹, сметките и операциите на Националния фонд и, където е приложимо, на Централното звено за финансиране и договаряне, както и на всички съответни

¹⁸ Регламент на Общността (Евроатом, ЕС) 2185/96 от 11 ноември 1996 г., OJ L 292; 15.11.1996 г.; стр. 2

¹⁹ както се посочва в Общите условия свързани с Финансовия меморандум приложен към Рамковото споразумение

Изпълнителна агенция, могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от самата Комисия, или от външни одитори, наети от Комисията.

7.2. Задължения на страната- бенефициент

7.2.1. Одит и финансов контрол

С оглед осигуряване на добро финансово управление на средствата от ФАР, страната-бенефициент трябва да има система за управление и контрол на помощта в съответствие с общоприетите основни принципи и стандарти. Тази система трябва да покрива изискванията на чл. 164 от Финансовия регламент и в частност да адекватно да осигурява коректност, редовност и допустимост на исканията за подкрепа от Общността.

Системата за управление и контрол на страната-бенефициент трябва да осигурява достатъчно проследяване на одитната пътека, както е посочено в чл. 7 (2) на регламент 438/2001²⁰.

Компетентните национални финансови и контролиращи власти ще провеждат подходящ финансов контрол на всички институции, свързани с изпълнението на програмата.

Всяка година до Комисията ще бъдат изпращани план за одит, обобщение на резултатите и препоръките от проведените одити, както и заключения от изпълнението на препоръки от минали одити. Докладите от одита ще бъдат на разположение на Комисията.

7.2.2. Превантивни мерки

Страната-бенефициент трябва да предприеме всички необходими мерки за предотвратяване и противодействие на активните и пасивни корупционни²¹ практики във всеки етап на тръжната процедура или за предоставяне на грант, както и по време на изпълнение на програмата.

7.2.3. Мерки против измамите и корективни действия

Страните-бенефициенти на първо място носят отговорност за осигуряване на разследване и задоволително разрешаване на предполагаеми и истински случаи

²⁰ Регламент на Общността (Евроатом, ЕС) 438/2001 от 2 март 2001 г., ОJ L 63; 03.03.2001 г.; стр. 21

²¹ Активна корупция ще означава умишлено действие на този, който получава, директно или чрез посредник, предимство от всякакъв вид за себе си или за трета страна, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции, като официално лице, по начин който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

Пасивна корупция ще означава умишлено действие на длъжностно лице, което директно или чрез посредник, изисква или получава предимства от всякакъв вид за себе си или трета страна, или приема обещание за такова предимство, за да действа или да се въздържа от действие съобразно задълженията си или в изпълнение на неговите функции като официално лице, по начин който накърнява или има опасност да накърни финансовите интереси на ЕС.

на измами и нередности, следвайки контролните механизми на страната или Общността.

Националните власти трябва да осигурят функционирането на механизъм за контрол и отчитане, еквивалентен на предвидения в регламент 1681/94²².

Конкретно, всички предполагаеми или истински случаи на измами²³ и нередности²⁴, както и всички свързани с тях мерки, предприети от съответната държавна институция, трябва да бъдат докладвани на службите на Комисията без забавяния. В случай, че няма предполагаеми или истински случаи на измами или нередности за докладване, страната-бенефициент следва да информира Комисията за този факт в с срок до два месеца след края на всяко тримесечие.

В случай на нередност или измама, страната-бенефициент трябва да извърши необходимите финансови корекции, изискващи се във връзка с всяка конкретна нередност. Корекциите, направени от страната-бенефициент трябва да съдържат анулиране на цялата или на част от помощта от Общността. Фондовете на Общността, освободени по този начин могат да се използват отново от НФ за целите на програмата в съответствие с чл. 5 от Меморандума за разбирателство за създаване на НФ.

7.3 Възстановяване на средства в случай на нарушение или измама

Всяко доказано нарушение²⁵ или измама²⁶, разкрити по време на изпълнението на проекта или при одит води до възстановяване на средствата на Комисията.

Ако след извършване на необходимите проверки, Комисията установи, че:

- (а) страната-бенефициент не е спазвала задълженията си да предотвратява, открива и коригира нарушенията или
- (б) изпълнението на проекта не обосновава част или цялата помощ или
- (в) има сериозни грешки в системите за управление или контрол, които водят до нарушения,

Комисията може да прекрати по-нататъшни плащания по програмата, и, заявявайки причините, да поиска от страната-бенефициент да представи коментари и, където се сметне за необходимо, да извърши корекции в рамките на определен срок.

²² Регламент на ЕК (ЕК) 1681/94 от 11 юли 1994 г.; 12.07.1994 г.; стр. 43

²³ Измама ще означава умишлено действие или пропуск свързан с: използване или представяне на грешни, некоректни или непълни отчети или документи, които водят до грешно разпределение или неправилно задържане на средства от общия бюджет на Общността или от управляваните от нея, или от нейно име, бюджети; непредставяне на информация в нарушение на конкретни задължения със същия ефект; некоректно използване за такива средства за цели различни от тези, за които са били отпуснати първоначално.

²⁴ Нередност ще означава всяко нарушение на разпоредбите на националното или европейското законодателство, на този Финансов меморандум или последващи договори, което е резултат от действие или пропуск на икономически посредник, и има или ще има ефект на накарняване на общия бюджет на Общността или на бюджети управлявани от нея, посредством нецелесъобразни разходи. Терминът "Европейско законодателство" в този контекст ще означава целостта от общи правила валидни за страните по Финансовия меморандум (напр. Европейските споразумения, Рамковите споразумения, Меморандума за разбирателство за създаване на Национален фонд и т.н.)

²⁵ вж. горната дефиниция

²⁶ вж. горната дефиниция

Ако не се постигне до съгласие до края на определения от Комисията срок и ако изисканите корекции не са налице, Комисията може, вземайки предвид коментарите на страната-бенефициент, да реши в тримесечен срок да:

(а) намали или анулира плащанията по съответната програма, или

(б) направи финансови корекции, изискващи се от анулирането на част или цялата помощ по въпросната програма.

Когато Комисията решава за стойността на корекцията, ще вземе предвид принципа на пропорционалност, вида нарушение и размера и финансовите последици на установените слабости в системите за управление и контрол на страната-бенефициент.

При липса на решение за изпълнение по точка (а) или (б), следващи плащания по програмата незабавно ще бъдат започнати отново.

Националният ръководител гарантира връщането на всички неупотребени или грешно изплатени суми в срок от 60 календарни дни от уведомяването. Ако той не изплати обратно дължимите на Комисията суми, страната-бенефициент дължи сумите на Комисията. Лихви по дължимите суми за закъснели плащания ще се начисляват на невъзстановени суми, спазвайки Финансовия регламент.

8. ПРОЗРАЧНОСТ И ПУБЛИЧНОСТ

Съответният Ръководител програма ще бъде отговорен за осигуряване на всички необходими мерки, предприети за съответна публичност на всички дейности, финансирани от програмата. Това ще се извършва в тясно сътрудничество с Комисията. Повече подробности са изложени в Приложение "Прозрачност и Публичност" (приложено).

9. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

В случай, че поетите ангажменти не са изпълнени по причини, произтичащи от страна на българското правителство, Европейската комисия по своя преценка може да преразгледа програмата, така че да я анулира изцяло или части от нея и/или да преразпредели неизползваните средства за други цели съответстващи на целите на програма ФАР. Всеки проект за строителство ще включва подходящ независим строителен надзор.

ПРИЛОЖЕНИЕ „Г” КЪМ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ
ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ ЗА ПРОГРАМИТЕ ФАР, ИСПА И
САПАРД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

1. Цел и обхват

Мерките за информация и публичност касаещи помощта по програма ФАР на Европейската Общност имат за цел да повишат нивото на обществената осведоменост и прозрачността за действията на ЕС и да създадат един систематичен образ на въпросните мерки във всички страни-кандидатки. Информацията и публичността касаят мерките подпомагани по програма ФАР.

2. Общи принципи

Съответният Ръководител на програма, който отговаря за прилагането на Финансовите меморандуми и други форми на помощ, носи отговорност за публичността на място. Публичността се извършва съвместно с Делегацията на ЕК, която следва да бъде информирана за предприетите мерки.

Компетентните национални и регионални власти следва да предприемат всички необходими административни мерки, за да осигурят ефективното прилагане на тези споразумения и да си сътрудничат с Делегацията на ЕК на място.

Мерките за информация и публичност, описани по-долу, се базират на разпоредбите на регламентите и решенията, приложими към Структурните Фондове. Те са:

- Регламент (ЕИО) 1159/2000 Официални протоколи на Европейските Общности № L130/30, 31 май 2000 г.;
- Решение на Комисията от 31 май 1994 г.; Официални протоколи на Европейските Общности № L152/39, 18 юни 1994 г.

Специалните разпоредби относно ИСПА са включени в:

- Решение на Комисията от 22 юни 2001 г., Официални протоколи на Европейските Общности № L. 182/58

Мерките за информация и публичност трябва да бъдат в съответствие с разпоредбите на горе-изброените регламент и решения. Националните, регионалните и местни власти могат да получат ръководство за спазване на разпоредбите от Делегацията на ЕК в съответната страна.

3. Информация и публичност относно програмите по ФАР

Информацията и публичността подлежат на съгласуван набор от мерки, определени от компетентните национални, регионални и местни власти, съвместно с Делегациите на ЕК за срока на действие на Финансовия меморандум и засягат както програмите, така и други форми на помощ. Разходите по информацията и публичността по отношение на отделни проекти, следва се покриват от бюджета за тези проекти.

При изпълнението на програмите по ФАР следва да се прилагат мерките изложени в а) и б) по-долу:

(а) Компетентните власти на страните-кандидатки следва да публикуват съдържанието на програмите и други форми на помощ в най-подходящата форма. Те трябва да осигурят подходящо разпространение на тези документи и да ги предоставят на разположение на заинтересованите страни. Те трябва да осигурят последователно представяне на изготвените информационни и рекламни материали по цялата територия на страната-кандидатка.

(б) Мерките за информация и публичност на място включват следното:

- (i) в случай на инфраструктурни инвестиции на стойност надвишаваща 1 млн. евро:
- издигане на съответните места на билбордове, които следва да се поставят в съответствие с разпоредбите на регламента и решението, упоменати в параграф 2 по-горе, и техническите спецификации на наръчника, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.
 - постоянни паметни табели за инфраструктури, достъпни за широката общественост, които следва да се поставят в съответствие с разпоредбите на регламента и решението, упоменати в параграф 2 по-горе, и техническите спецификации на наръчника, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.
- (ii) в случай на производствени инвестиции, мерки за развитие на местния потенциал и всички други мерки, които получават финансова помощ от ФАР, ИСПА или САПАРД:
- мерки за осведомяване на потенциалните бенефициенти и обществеността за помощта от ФАР, ИСПА или САПАРД, в съответствие с разпоредбите, цитирани в параграф 3(б)(i) по-горе.
 - Мерки, насочени към кандидати за държавни помощи, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, под формата на индикация във формулярите, които тези кандидати следва да попълнят, че част от помощта постъпва от ЕС, и по-специално, програмите ФАР, ИСПА или САПАРД в съответствие с очертаните по-горе разпоредби.

4. Прозрачност на помощта от ЕС сред бизнес средите и потенциалните бенефициенти и широката общественост

4.1. Бизнес средите

Бизнес средите трябва да се ангажират колкото се може по-активно с помощта, която ги засяга пряко.

Органите, които отговарят за изпълнението на помощта, следва да осигурят наличието на подходящи канали за разпространение на информация до потенциалните бенефициенти, особено малките и средни предприятия (МСП). Те трябва да включват индикация за административните процедури, които трябва да бъдат следвани.

4.2. Други потенциални бенефициенти

Органите, които отговарят за изпълнението на помощта, следва да осигурят наличието на подходящи канали за разпространение на информация до всички лица, които имат полза или биха могли да извлекат полза от мерки, свързани с обучение, заетост или развитие на човешките ресурси. С оглед на това, те следва да осигурят сътрудничество на институциите за професионално обучение, ангажирани в заетостта, стопанската дейност или групи стопански дейности, центровете за обучение и неправителствените организации.

Формуляри

Издаваните от националните, регионалните или местните власти формуляри относно оповестяването, кандидатстването и отпускането на помощ, насочена към крайни бенефициенти или всяко друго лице, което отговаря на условията за тази помощ, следва да посочват, че ЕС, и по-конкретно програмите ФАР, ИСПА или САПАРД, предоставя финансовата помощ. Известията за помощта, което се изпраща на бенефициентите, следва да упоменава размера или процента на помощта, финансирана от въпросната програма. Ако на тези документи е поставен националния или регионалния герб, те следва да имат и логото на ЕС със същия размер.

4.3. Широката общественост

Средствата за масово осведомяване

Компетентните власти следва да информират по най-уместния начин средствата за масово осведомяване за дейности, съ-финансирани от ЕС, и в частност ФАР, ИСПА или САПАРД. Тяхното участие следва да бъде безпристрастно представено в тази информация.

С оглед на това, стартирането на операции (след като са приети от Комисията) и важните фази по тяхното изпълнение, ще бъдат темата на информационните мерки, особено по отношение на регионалните средства за масово осведомяване (печат, радио и телевизия). Трябва да се осигури съответно сътрудничество с Делегацията на ЕК в страната-кандидатка.

Изложените в предходните два параграфа принципи следва да се прилагат към съобщения – изявления за пресата или комюникета.

Информационни събития

Организаторите на информационни събития като конференции, семинари, изложения и изложби във връзка с изпълнението на операции, частично финансирани от програмите ФАР, ИСПА или САПАРД, следва да се ангажират изрично да посочат участието на ЕС. Според обстоятелствата може да се използва възможността за публично излагане на Европейския флаг в заседателните зали и използването на логото на ЕС върху документите. Ако е необходимо, Делегацията на ЕК в страната-кандидатка следва да съдейства при подготовката и осъществяването на тези прояви.

Информационни материали

Публикациите (като брошури и листовки) за програми или подобни мерки, финансирани или съ-финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, трябва да

съдържат ясна индикация на заглавната страница за участието на Европейския Съюз, както и логото на ЕС, ако е използван и националния или регионалния герб.

В случай че тези публикации включват уводни бележки, те трябва да са подписани както от отговорното лице в страната-кандидатка, така и, от страна на Комисията, от Делегацията на Комисията, за да се гарантира, че ясно е обозначено участието на ЕС.

Тези публикации следва да препращат към националните и регионални органи, които отговарят за информирането на заинтересованите страни.

Гореизложените принципи следва да се прилагат и за аудио-визуалните материали.

5. Специални договорености относно рекламни табла, паметни табели и плакати

За да се гарантира прозрачността на мерките, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, страните-кандидатки следва да осигурят съблюдаване спазването на следните мерки за информация и публичност:

Рекламни табла

Рекламните табла, предоставящи информация за участието на ЕС във финансирането на инвестицията, трябва да се издигнат на площадките на всички проекти, в които участието на ЕС е в размер на 1 млн. евро или повече. Дори и ако компетентните национални или регионални власти не издигнат рекламното табло, което да оповестява тяхното собствено участие във финансирането, помощта от ЕС трябва да бъде оповестена на специално рекламното табло. Рекламните табла трябва да са с размер, който отговаря на мащаба на операцията (отчитайки размера на съ-финансирането от ЕС) и трябва да се изготвят съгласно инструкциите, изложени в гореспоменатия технически наръчник, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.

Рекламните табла следва да бъдат отстранени не по-рано от шест месеца след приключването на работата и заменени, ако е възможно, с паметна табела в съответствие с изложените в гореспоменатия технически наръчник спецификации.

Паметни табели

Постоянните паметни табели трябва да се поставят на места достъпни за обществеността (конгресни центрове, летища, железопътни и автобусни гари, и т.н.). В допълнение към логото на ЕС, тези табели трябва да посочват участието на ЕС към финансирането, както и да упоменават съответната Програма (ФАР, ИСПА или САПАРД).

Ако дадена национална, регионална или местна власт или друг краен бенефициент реши да изгради рекламното табло, постави паметна табела, изложи плакат или предприеме някакви други мерки за информация относно проекти, чиито общ размер не надвишава 1 млн. евро, участието на ЕС следва да бъде обозначено.

6. Заключение разпоредби

Заинтересованите национални, регионални или местни власти във всеки случай могат да предприемат и допълнителни мерки, ако сметат това за необходимо. Те следва да се консултират с Делегацията на ЕК и да я уведомяват за инициативите, които предприемат, за да може Делегацията съответно да участва в тяхното реализиране.

За да улесни прилагането на тези разпоредби, Комисията чрез Делегациите си по места, ако е необходимо, следва да предоставя техническа помощ под формата на насоки за проектните изисквания. Ще се изготви ръчник на съответния език, което ще съдържа подробни насоки в електронен формат по отношение на проектирането и ще бъде предоставяно при поискване.